

Kas mullas on peidus uus tuluallikas?

Kristjan Anderson
02.06.2026

Kus me täna oleme

- **Kliimarisk on majanduslik risk** — sisendite hinnad, marginaalide surge, tööstuse kohanduskoorem
- **Mullatervis on parim kliimakindlustus** — struktuur, veehoid, toitainete säilivus
- **Kindlustus kaitseb ja tuluallikas finantseerib**

CO₂ on prügi.

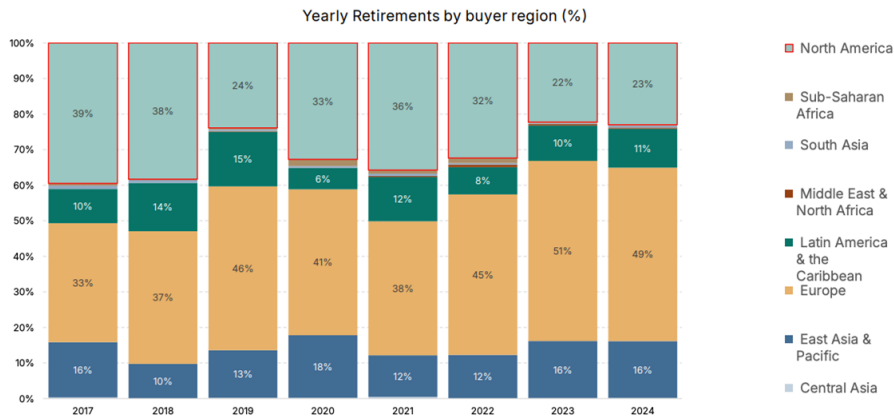
Tööstuse jaoks kohustus: EU ETS €80+,
kvoodid -4% aastas

Mullasüsinik on vara.

Põllumehe poolele:

- Verra-sertifitseeritud krediidid
- Parem mullastruktuur ja veehoid
- Lisatulu põhisaagi kõrvale

Euroopa nõudleb 50%, aga pakub 0,5%

Source: MSCI Carbon Markets analysis of disclosed retirements on tracked registries. Material retire defined as retiring over 1,000 carbon credits in the same year. *Retirements have been matched to a company where registry disclosure allows. Data as of 30-Jun-2025

- EU ETS hind €80+, kvoodid vähenevad 4% aastas
- EL CRCF: esimene ühtne kvaliteedistandard
- EL kliimaseadus 2040: krediitid lubatud

Mis põllul tegelikult muutub

- **Vahekultuurid** — ristik, keerispea, vikk, tatar — kombinatsioon, mis sobib rotatsiooni
- **(Lisa) Vähendatud harimine** — valitud põldudel, mitte kõigil põldudel
- **Taimkate aastaringselt** — juured mullas pikemalt*
- **Põhk põllul** — orgaanilise aine säilimine, niiskus mullas*

Kolm Eesti talu. Kolm hooaega. Verifitseeritud.

Verra-sertifitseeritud muutused. 1 krediit = 1 t CO₂-e.

ETTEVÕTE A

85 ha • 9 põldu

Hooaeg 2021/22

3 krediiti

Hooaeg 2022/23

41

Hooaeg 2023/24*

83

ETTEVÕTE B

392 ha • 14 põldu

Hooaeg 2021/22

12 krediiti

Hooaeg 2022/23

15

Hooaeg 2023/24*

145

ETTEVÕTE C

1 098 ha • 118 põldu

Hooaeg 2021/22

218 krediiti

Hooaeg 2022/23

418

Hooaeg 2022/23*

693

Ettevõte B aastast 1 aastasse 3: kannatlikkus tasub. Ettevõte C: vahekultuuride pind kasvas 389 ha → 552 ha.

Krediit ei ole ainus tulu

- **Vähem läbisõite** — vähem kütust, vähem amortisatsiooni
- **Parem mullastruktuur** — rohkem niiskust kuival hooajal, vähem väetist
- **Dokumentatsioon olemas** — CAP ja tarneahela nõuded juba kaetud

**Sada miljonit krediiti
aastas. Kuhu raha
läheb?**

Brüsselist välja või
maapiirkondadesse?

Mis siit järeldada?

Süsinikukrediidid...

- Ei asenda toetusi
- Ei ole luba saastamiseks
- Ei ole võluvits
- **On rahastus üleminekuks, riskimaandus ja lisakapital maapiirkondadesse**

Aitäh.

Kristjan Anderson •
kristjan@eagronom.ee